

Güvenilirli?i Yüksek Hava Trafik Örgütleri ?çin Örgütsel Ö?renme Kabiliyeti Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Güvenilirli?i Yüksek Hava Trafik Örgütleri ?çin Örgütsel Ö?renme Kabiliyeti Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=22524>

Özet

Güvenilirli?i Yüksek Hava Trafik Örgütleri ?çin Örgütsel Ö?renme Kabiliyeti Ölçe?i, 2015 y?l?nda ?ekerli ve Taslak taraf?ndan geli?tirilmis bir ölçektir. Ölçe?in temel amac?, emniyetin hayati önem ta??d??? **yüksek güvenilirlikli örgütler** (YGÖ) s?n?f?na giren Hava Trafik Kontrol (HTK) birimlerindeki **örgütsel ö?renme kabiliyeti** düzeyini ölçmektir. Bu ölçek, örgütlerin hatalardan ders ç?karma, aç?k ileti?im kurma ve ö?renme süreçlerine liderlik deste?i sa?lama yeteneklerini dört temel alt boyut üzerinden de?erlendirmektedir. Toplam 18 maddeden olu?an bu araç, havac?l?k sektöründe operasyonel güvenli?i ve performans? art?rmaya yönelik örgütsel kültürü incelemek için geçerli ve güvenilir bir yöntem sunmaktad?r.

Anahtar Kelimeler

Örgütsel ö?renme kabiliyeti, Hava Trafik Kontrol (ATC), Yüksek güvenilirlikli örgütler, Ölçek geli?tirme, **Do?rulay?c? faktör analizi**, Havac?l?k emniyeti.

Yazarlar

?ekerli, E. B., Taslak, S.

Amaç

Bu ölçe?in birincil amac?, özellikle hata tolerans?n?n düşük oldu?u ve sürekli ö?renmenin kritik oldu?u **Hava Trafik Kontrol** (HTK) birimleri gibi yüksek riskli ortamlarda görev yapan personelin örgütsel ö?renme kabiliyetini sistematik olarak ölçebilecek, psikometrik açıdan sa?lam bir araç geli?tirmektir. Ölçek, örgütlerin deneyimlerinden ne ölçüde ders ç?kard???n?, bilgi ak???n? nas?l yönetti?ini ve ö?renmeye ne kadar destekleyici bir kültür olu?turdu?unu belirlemeyi hedefler. Elde edilen veriler, örgütsel geli?im programlar?n?n ve emniyet yönetim sistemlerinin iyile?tirilmesi için temel te?kil eder.

Yap?

Güvenilirli?i Yüksek Hava Trafik Örgütleri ?çin Örgütsel Ö?renme Kabiliyeti Ölçe?i, örgütsel ö?renme kabiliyetini teorik literatürle uyumlu dört temel alt boyut altında yap?landırmaktadır. Bu boyutlar, bir örgütün ö?renme döngüsünü tamamlamas? için gerekli olan bili?sel, davran???sal ve kültürel unsurlar? kapsamaktadır. Ölçek, toplam 18 madde ile bu dört alt boyutu ölçmektedir:

Ö?renme Odaklılık (6 madde): Hata ve olaylar?n birer bilgi kayna?? olarak görülmesi ve bunlardan aktif olarak ders ç?karılmas?na verilen önemi ölçer.

Aç?k İleti?im (5 madde): Çalışanlar aras?ndaki güven düzeyini, bilginin serbestçe ve dürüstçe paylaşıma derecesini ölçer.

Ö?renme Deste?i (4 madde): Çal??anlara ö?renme ve geli?im faaliyetleri için yeterli zaman, kaynak ve te?vik sa?lan?p sa?lanmad???n? de?erlendirir.

Liderlik Deste?i (3 madde): Yönetimin ve ?eflerin, çal??anlar? önemli karar alma süreçlerine dahil etme ve ö?renme çabalar?n? aktif olarak destekleme derecesini ölçer.

Geçerlik

Ölçe?in yap? geçerlili?i, **Do?rulay?c? Faktör Analizi** (DFA) kullan?larak incelenmi?tir. DFA sonuçlar?, ölçe?in dört faktörlü yap?s?n?n teorik model ile uyumlu oldu?unu göstermektedir. Analiz sonucunda Ki Kare ($\chi^2=185.71$) ve serbestlik derecesi ($df=129$) oran? ($\chi^2/df=1.68$) olarak belirlenmi?tir. Bu oran?n 2'nin alt?nda olmas?, modelin iyi bir uyuma sahip oldu?unu i?aret etmektedir (?im?ek, 2007: 14).

?ncelenen uyum iyili?i indeks de?erleri, modelin kabul edilebilir ve mükemmel düzeyde uyum gösterdi?ini kan?tlamaktadır:

Mükemmel Uyum ?ndeksleri: NFI (0.95), NNFI (0.98), CFI (0.98), IFI (0.98) ve RMSEA (0,043).

Kabul Edilebilir Uyum ?ndeksleri: RFI (0.94), RMR (0.061), GFI (0.91), AGFI (0.88).

Güvenirlik

Ölçe?in iç tutarlılı???n? ve güvenilirli?ini belirlemek amacıyla çe?itli analizler yap?lmı?tır. ?ç tutarlılık katsay?s? olan **Cronbach Alfa** de?eri 0.90 olarak hesaplanmı?tır, bu da ölçe?in yüksek düzeyde iç tutarlılı?a sahip oldu?unu göstermektedir.

Ayr?ca, iki yar? güvenilirlik testleri de gerçekleştirilmi?tir. Bu testlerin sonuçlar? şöyledir: Spearman Brown katsay?s? 0.71 ve Guttman katsay?s? 0.82 olarak bulunmuştur. Bu de?erler de ölçe?in yeterli düzeyde güvenilirli?e sahip oldu?unu teyit etmektedir. Madde toplam korelasyon de?erleri ise 0.47 ile 0.67 arasında de?i?mektedir, bu da her bir maddenin genel ölçek puan?na anlamlı katkı sa?lad???n? göstermektedir.

Faktör Analizi

Ölçek, toplam 18 maddeden ve dört alt boyuttan oluşmaktadır. Yapılan **Do?rulay?c? Faktör Analizi**, bu dört faktörlü yapıyı doğrulam?? ve ölçe?in Hava Trafik Kontrolörlerinin örgütsel ö?renme kabiliyetini ölçmek için geçerli bir yapıya sahip oldu?unu ortaya koymuştur. Alt boyutlar?n madde dağılımı şöyledir: Ö?renme Odaklılık (6 madde), Açık ?leti?im (5 madde), Ö?renme Deste?i (4 madde) ve Liderlik Deste?i (3 madde).

Araç

Test Türü: Geli?tirme ölçe?i

Format: **5'li Likert** tipi derecelendirme (1=kesinlikle kat?lm?yorum - 5=kesinlikle kat?l?yorum)

Mevcut Diller: Türkçe

Hedef Popülasyon Grubu: Hava Trafik Kontrolörleri (ATC personeli)

Ya? Grubu: Yeti?kin çal??anlar

Popülasyon Detaylar?: Yüksek güvenilirlikli örgütlerde (HRO) çal??an profesyonel personel.

Test Metodolojisi: Öz bildirim raporlama. Kat?l?mc?lar, çal??t?klar? ATC birimindeki örgütsel uygulamalar? ve kültürü de?erlendirirler.

Anahtar Kelimeler

Cronbach Alfa, Faktör yap?s?, Hava Trafik Kontrolörleri, Güvenirlik, Yap? geçerlili?i, Liderlik deste?i, Aç?k ileti?im.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Eyüp Bayram ?ekerli

Yazar ORCID Tan?mlay?c?: Bilgi mevcut de?il.

?leti?im E-posta Adresi: eyupbs@mu.edu.tr

Yaz??ma Adresi: Bilgi mevcut de?il.

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçek, 2015 y?l?nda ?ekerli ve Taslak taraf?ndan akademik bir makale kapsam?nda geli?tirilmis?tir. Kullan?m? için sorumlu yazar ile ileti?ime geçilmesi önerilir. Ölçe?in yay?nland??? makaleye ait link a?a??dad?: jss.gantep.edu.tr.

Ölçe?in orijinal PDF dosyas? a?a??daki ba?lant?dan indirilebilir: guvenilirligi-yuksek-hava-trafik-orgutleri-icin-orgutsel-ogrenme-kabiliyeti-olcegi-toad.pdf

Kaynaklar

Şekerli, E. B. ve Taslak, S. (2015).Güvenilirli?i Yüksek Hava Trafik Örgütleri ?çin Örgütsel Ö?renme Kabiliyeti Ölçe?i geli?tirme çal??ması?. *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 14(3), 601-615.

Şimşek, Ö. F. (2007). Yapısal E?itlik Modellemesine Giriş Temel İlkeler ve LISREL Uygulamaları. Ekinoks Yayınları, Ankara.

Güvenilirli?i Yüksek Hava Trafik Örgütleri ?çin Örgütsel Ö?renme Kabiliyeti Ölçe?i Maddeleri

Toplam 18 Madde 4 alt boyut

Ö?renme Odaklılık (6 m): Çal??t???m ATC biriminde atlatılan hadiseler ve hatalar, sistemin sa?lıklı oldu?unu gösteren birer enformasyon olarak de?erlendirilerek bunlardan ders ç?karılmaya çal??lmaktadır.

Açık İletişim (5 m): Çal??t???m ATC birimindeki Hava Trafik Kontrolörleri birbirlerine güvenirler.

Ö?renme Deste?i (4 m): Çal??t???m ATC birimindeki Hava Trafik Kontrolörlerine ö?renmelerini destekleyecek yeterli zaman tahsis edilir.

Liderlik Deste?i (3 m): Çal??t???m ATC birimindeki ekip ve ünite şefleri, Hava Trafik Kontrolörlerini önemli karar alma süreçlerine dâhil ederler.